

● Tips voor reisfotografie ●

Jos van den Berge

Hoe maak je betere reisfoto's? In dit artikel vind je tips voor voorbereiding thuis en op locatie, over cameragebruik, randapparatuur en compositie.

Op het moment dat je dit leest is voor de vroege vogels onder de fotografen het reisseizoen alweer begonnen. Voor de meeste andere fotografen zal dat trouwens ook niet zo lang meer duren.

Voor jezelf zijn de foto's uiteraard een herinnering. Maar hoe zorg je er nu voor, dat je foto's ook voor anderen interessant zijn? Dat kun je doen door het onderwerp zo te fotograferen, dat zij die geen herinnering aan het beeld hebben, er toch door geboeid worden. Het onderwerp moet zó op de foto komen, dat het op een natuurlijke wijze de aandacht trekt en er geen storende elementen te zien zijn die de aandacht van het onderwerp afleiden.

Welke camera heb je nodig voor reisfotografie?

Wat voor soort camera je hebt, is niet het belangrijkste. Ondanks verschillen in beeldkwaliteit en mogelijkheden, kun je ook met een eenvoudige camera goede foto's maken. Het meest veelzijdig ben je uiteraard met een spiegelreflex- of systeemcamera. Niet alleen qua uitrusting, maar ook qua instelmogelijkheden. Nadelen zijn het behoorlijke gewicht en de kans dat op cruciale momenten de verkeerde lens op de camerabody zit. Die nadelen kun je enigszins ondervangen door alleen een zogenaamde reiszoomlens mee te nemen, met een brandpuntsafstand van circa 18 tot 200 à 250 mm (omgerekend naar full frame). Dan mis je wel een echte groothoek- en telelens, maar als je met deze beperking kunt leven, is een reiszoom een goed compromis.

Kwalitatief (iets) minder zijn de superzoom- en compactcamera's. Beide typen hebben een niet-verwisselbare lens, meestal met een bepaald zoombereik (superzoomcamera's van 15 tot soms tot 30x). Het kwaliteitsverschil met een spiegelreflex- of systeemcamera zit 'm deels in de lens (hoe groter het zoombereik des te groter het kwaliteitscompromis) en deels in de veel kleinere sensor.

De kleinere sensor leidt tot een hoge pixeldichtheid en dit is nadelig voor de hoeveelheid ruis op de foto's. Het voordeel ten opzichte van spiegelreflex- of systeemcamera's is het geringe gewicht en de dito omvang. Bovendien kun je - met een compacte(re) camera - minder opvallend fotograferen.

1. Voorbereidingstips voor thuis

Wil je qua fotografie het meeste uit een reis halen, dan zul je je vooraf moeten verdiepen in de omgeving en plaatsen die je (vermoedelijk) gaat bezoeken. Dan ben je goed voorbereid op interessante onderwerpen die je tegen kunt komen en laat je je zo min mogelijk verrassen. Komt het niet tot een voorbereiding vooraf, dan kun je proberen dit ter plaatse goed te maken, maar dat gaat dan wel van de meestal schaarse tijd ter plekke af.

Bereid je je helemaal niet voor, dan is het zeker niet onmogelijk om mooie foto's maken, maar dat is dan meer een kwestie van toevalstreffers. Ken de mogelijkheden van je

camera goed, lees dus de gebruiksaanwijzing goed door. Verklein de kans, dat je een belangrijk moment niet of niet goed op de foto kunt zetten.

2. Wat neem je allemaal mee op reis?

Uiteraard neem je om te beginnen je camera mee. Heb je een spiegelreflex- of systeemcamera, denk dan na over welke lenzen je meeneemt. Er bestaan talloze hulpmiddelen, waarvan het nut wordt bepaald door het soort foto's dat je maakt of de omstandigheden waaronder. Een statief kan goed van pas komen voor een groepsfoto of om bewegingsonscherpte te voorkomen, bijvoorbeeld in het geval van zwakke lichtomstandigheden. In het laatste geval kan een (losse) flitser soms ook uitkomst bieden. Alleen leent niet elk onderwerp zich ervoor om geflitst te worden. Maak voor jezelf de afweging of extra ruimte en gewicht van de losse lenzen en hulpmiddelen opwegen tegen het gebruik dat je er van denkt te maken.

Zorg verder voor een extra accu of batterijen als je in korte tijd veel foto's maakt en ... vergeet de oplader niet.

Ecuador; regel van derden

Neem ook voldoende geheugenkaartjes mee; ze zijn niet duur meer tegenwoordig. In het buitenland zijn ze vaak duurder en/of moeilijker te verkrijgen. Vergeet ook de handleiding van de camera niet en eventuele filters. Ben je op zoek naar een geschikte fototas? Lees dan vooral het artikel van Wessel Sijl in Softwarebus 2014-1.

3. Tips voor ter plekke

Wat fotografeer je en hoe?

Je fotografeert uiteraard wat je zelf interessant vindt: mensen, landschappen, gebouwen, e.d. Hoe je fotografeert is ook een persoonlijke keuze: bijvoorbeeld details of juist een totaalbeeld.

Waar moet je tijdens je reis op letten?

Of je je thuis nu wel of niet goed hebt voorbereid, probeer als het even kan (als je ergens wat langer verblijft) de omgeving te verkennen. Let bijvoorbeeld op lichtinval, schaduw en verkeersdrukte. Als je dat niet thuis gedaan hebt, probeer dan na te gaan op welk tijdstip van de dag je het best welke locaties kunt bezoeken.

Voor toeristische attracties kun je het best vroeg opstaan of aan het einde van de middag gaan. Dan is de kans veel groter dat je voldoende tijd hebt om een mooie foto te schieten zonder dat je beeld vergeven is van (andere) toeristen. Veel toeristen zijn namelijk niet van die vroege vogels, met als gevolg topdrukke midden op de dag.

Marokko

Verder is rond het middaguur het zonlicht eigenlijk te hard om goede foto's te maken. Het licht leidt niet alleen tot (te) harde contrasten, maar ook is het contrastbereik regelmatig groter dan wat de sensor aankan. Dat geeft schaduwen of hoge lichten waarin geen enkel detail te herkennen is; iets wat ook niet met een fotobewerkingsprogramma kan worden gecorrigeerd.

Neem de tijd (indien mogelijk)

Als het kan, neem dan de tijd om het onderwerp goed op de foto te krijgen. Uiteraard kun je met een fotobewerkingsprogramma achteraf correcties aanbrengen, maar dat geldt niet voor alles. Bovendien kan het leiden tot kwaliteitsverlies. Ook moet je met het programma overweg kunnen én in elk geval kost het extra tijd.

Maak eens extra opnamen

Vergroot in moeilijke omstandigheden (bijv. een bewegend onderwerp, slecht licht) de kans op een goede foto en druk nog een keer extra af of experimenteer eens met verschillende standpunten. Je krijgt vaak géén tweede kans om het over te doen.

Juiste belichting

Heeft je camera onderwerpstanden (sport, landschap, portret, enz.), gebruik die dan. De belichting wordt dan zoveel mogelijk afgestemd op de opname-omstandigheden. Zijn er grote lichte of donkere vlakken in beeld? Dan kan de automatische belichting in de war raken. Probeer, als het kan, iets langer (bijv. zon) of iets korter (bijv. schaduw) te belichten.

Compositie

Het onderwerp en/of de horizon in het midden levert vaak niet zo'n spannende foto op. Een goed hulpmiddel is de zogenaamde 'regel van derden': verdeel het zoekerbeeld in

negen denkbeeldige rechthoeken en zorg ervoor dat (het belangrijkste deel van) het onderwerp op een derde van de randen van de foto komt (zie foto Ecuador).

Is de lucht belangrijk, zorg er dan voor, dat de horizon lager dan het midden op de foto komt (en omgekeerd). Houd de horizon recht, tenzij je een dramatisch effect wilt bereiken. Wat ook een mooie foto kan opleveren, zijn herhalende vormen, of een doorkijkje.

Perspectief

Maak ook eens een foto vanuit een ander perspectief: van boven naar beneden (vogelperspectief) of zak eens door je knieën (kikvorsperspectief). Dat levert vaak bijzondere foto's op. Of kies eens voor een diagonale opname of maak bewust gebruik van de vertekening van een groothoeklens of telelens.

Invoerende lijnen

Maak gebruik van 'lijnen' in het beeld die naar de horizon toe convergeren (naar elkaar toelopen) of van 'lijnen' die het oog naar het onderwerp leiden. Dat verleent diepte aan de foto (zie Marokko).

Less is more

Probeer het onderwerp vrij groot op de foto te krijgen (tenzij de omgeving belangrijk is voor het beeld). Vermijd zoveel mogelijk onbelangrijke details die voor afleiding kunnen zorgen. Doe zonnig een paar stappen naar voren of zoom in. Dit alles geldt natuurlijk niet, als het de bedoeling is om veel te laten zien, bijvoorbeeld een weids landschap. Zorg er bij een landschapsfoto wel voor, dat er iets of iemand op de voorgrond wordt mee gefotografeerd. Dat geeft diepte aan de foto en maakt hem spannender.

Expressie met details

Maak ook eens een foto van een detail (gevelversiering, deurknop, sieraad, handen, enz.). Zie foto Lhasa.

Toon de maat

Wil je met je foto laten zien hoe groot het onderwerp is (bijv. een gebouw of een boom), zorg er dan voor dat je iets herkenbaars (bijv. een auto of een persoon) meefotografeert (zie foto Berlijn).

Mensen fotograferen

Wil je mensen fotograferen, vraag dan bij voorkeur om toestemming. In sommige landen is het geen enkel probleem (vooral in Azië), al vraagt men soms een (kleine) vergoeding.

Lhasa

In andere landen willen autochtonen zelfs tegen betaling niet op de foto; vooral in moslimgebieden (fotograferen van vrouwen) en in sommige Zuid-Amerikaanse landen kun je achtervolgd worden door boze locals als je zonder toestemming fotografeert.

Het nadeel van toestemming vragen is, dat mensen soms overduidelijk of onnatuurlijk gaan poseren.

Achtergrond

Zet je een persoon (of één onderwerp) op de foto, probeer dan te zorgen voor een rustige achtergrond en/of houd deze dan zo onscherp mogelijk.

Berlijn, toon de maat

4. Tot slot

Ondanks alle zorg en toewijding kan nabewerking wenselijk zijn. Een niet helemaal ideale foto kan worden aangepast: belichting en/of contrast, aansnijden of retoucheren (storende elementen weghalen).

Je kunt hiervoor gebruikmaken van programma's als Paintshop Pro, Photoshop Elements of Photoshop Lightroom (alle betaald) of The Gimp (gratis).

Ook met Picasa (van Google) of Irfanview (beide gratis) zijn aanpassingen mogelijk. De correctiemogelijkheden zijn wel beperkter dan die van de niet-gratis programma's.

Een presentatie over reisfotografie (met meer voorbeeldfoto's) staat op de Disc van de laatste CompUfair (d.d. 12 april 2014).

Voor leden van CompUsers is de disc te downloaden na inloggen op de website:

<https://www.compusers.nl/disc-dag-compufair-12-april-2014>